



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Hortensius. Capvt LIIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Cotta, & Sulpitius.

CAPVT LIII.

Inueniebatur acutè Cotta, dicebat purè, ac solutè, & vt ad infirmitatem laterum perscipienter contentionem omnem renouerat, sic ad virium imbecillitatem dicendi accommodabat genus, nihil erat in eius oratione nisi syncretum, nihil nisi sicum, atque sanum, illudque maximum, quod cum contentatione orationis flectere animos iudicum vix posset, nec omnino eo genere diceret, tractando tamen impellebat, vt idem facerent à se commoti, quod à Sulpitio concitati.

Fuit enim Sulpitius, vel maximè omnium, quos quidem ego audierim, Grandis, & vt ita dicam, a tragicus orator: vox cum magna, tum suavis, & splendida: gestus, & motus corporis ita venustus, vt tamen ad forum, non ad scenam institutus videretur. Licitata, & volubilis, nec ea redundans tamen, nec circumfluens oratio. Crassum hic volebat imitari. Cotta malebat Antonium: sed ab hoc vis aberat Antonij, Crassi ab illo lepos.

N. N.

a Tragica vastitas lepore, et urbanitate temperanda. Non bene audiunt oratores tragici, & ea forte de causa. Eschinem Τροχιδὸν Νίδιον Demosthenes appellat. & παρὰ τὴν ἰσορροπίαν αὐτοῦ τὰ ἄλλα μὲν ἀδύνατον τὰ δὲ τὰ γὰρ αὐτῶν τὴν ἀνάγκην ἔχειν Harpocration.

Hortensius.

CAPVT LIIII.

Hortensij ingenium, vt a Phidiae signum simul aspectum, & probatum est. Nam cum admodum adolescens ortus esset in foro dicere, celeriter ad maiores causas adhiberi coeptus est: b quamquam incederat in Cotta, & Sulpitij aetatem, qui annis decem maiores, excellentem Crasso, & Antonio, deinde Philippo, post Iulio, cum ijs ipsis dicendi gloria comparabatur. Primum memoria tanta, quantam in villo cognouisse me arbitror, vt quæ secum commentatus esset, ea sine scripto verbis eisdem redderet, quibus excogitauisset. Hoc adiumento ille tanto sic utebatur, vt sua commentata, & scripta, & nullo referente, omnia aduersariorum dicta meminisset. Ardebat autem cupiditate sic, vt in nullo vnquam

flagrantius studium viderim. Nullum enim pariebatur esse diem, quin aut in foro diceret, aut meditaretur extra forum, sapissimè autem eodem die vtrunque faciebat. Attuleratque minime vulgare genus dicendi: duas quidem res, quas nemo alius: partitiones, quibus de rebus dicturus esset, & collectiones, memor, & quæ essent dicta, contra quæque ipse dixisset. Erat in verborum splendore elegans, compositione aptus, facultate copiosior: eaque erat cum summo ingenio, tum exercitationibus maximis consecutus. Rem complectebatur memoriter, diuidebat acutè: nec prætermittebat ferè quicquam, quod esset in causa, aut ad confirmandum, aut ad refellendum. Vox canora, & suavis; morus, & gestus etiam plus artis habebat, quam erat Oratori satis.

N. N.

a Apparet in eo oratore fuisse magna ingenij viam, & felicitatem, quæ sanctiori cultura caruit. Melius dicebat, quàm scripsit, & eius scripta, vt ait Quintilianus, intra famam sunt, placebat aliquid eo dicente quod legentes non inueniebant Fab. l. 11. Memoria vero fuit adeo felici, vt eum in auctione præstideret diem totum, & omnes res, & pretia, & emptores cræine suo argentarij recognoscentibus. Ita vt nullo falleretur recenseret Senec. Controvers. l. v.

b Plus impendebat corpori, quam dictioni. Nescires utrum cupidius ad audiendum eum, an ad spectandum concurreretur Val. lib. 8. c. 10. de quo multa bell. noctium. Attic. l. x. Collega de iniurijs diem dixit, quod sibi in angustijs obuius ostensu fortuito structurum toga destruxerat, & capitale putauit, quod humeroso locum ruga mutasset. Itaque iam Dionysia saltatricula appellabatur, quod malebat audire, quæ, ἀυδοῦσα & ἀυδοῦσα V. de Macrob. Satur. l. 3. c. 13.

Marcus Crassus Iunior.

CAPVT LV.

IS mediocriter à doctrina instructus, angustius etiam à natura, labore, & industria, & quod adhibebat ad obtinendas causas curam etiam, & gratiam, in principibus patris aliquor annis fuit. In huius oratione sermo latinus erat, verba non abstracta, res compositæ diligenter, nullus flos tamen, neque lumen, vllū: animi magna, vocis parua contentio, omnia ferè vt similiter, atque vno modo dicerentur.

D 3

N. N.